

Vörös István

A tölgy története

*Két szilfa közé hogyan került egy
tölgycsemete? Nem ijedt meg, felnyurgult
egy méter magasra, bár szomszédai
sehogy se tudták volna lemérni. De
megrettentek. Az egyikben roppant
valami, az odvában széttéptek egy nyulat.
Következő évben alig hozott levelet,
azt is úgy ellepték a sárga foltok, hogy
a tölgy kíváncsian belefajelt a lombjába,
a sértett szil elhajolt a tolakvó elől,
de az ellenkező oldalról ráütöttek,
nem a testvérei voltak már,
hanem zöld túlélők, meg se siratták,
nem tudtak semmit egymásról. Ő maga
sem sejtette, hogy van halál. Mikor a gyökerét
átharapta egy vakond, és meglepetten
a szomszédok karjaiba dobta magát,
egy másik szilfát is kidöntött. Csak a tölgy
volt együttérző, karvastagságú ágat
nyújtott a kifordult gyökerek fölé,
bár egyikük se látott soha kart. És
aggóva tapogatta a megmaradt szomszédot,
nehogy veled is ez történjen, súgta, ha szél
járt arra, aki a lombszinten támadt lyukban
gyakran megfordult. A másik fa nem tudhatott
öngyilkosságról, de legmagasabb
ágaival folyton vihart idézett, villámokkal
pörölt, azt állította, hogy el tud hajolni
előlük, mint lovas a nyíl elől, bár nem
tudta mi az a látás, a fény pépét
kanállal ette, de addig hósködött, míg
egy elektromosságtól szikrázó isten
ki nem ütötte kezéből a kanalat.
A kanál csengve-bongva pottyant le
az agyagos talajra, feketeség ömlött
ki belőle és a tölgy egyedül maradt.*

Igyekezett szétterülni, mert a felsőbb
hatalmak erejére nem volt kíváncsi.
Nem mondhatjuk, hogy nem hitt
a nálánál erősebb lényekben, egyszerűen
azt se tudta magáról, hogy van. Érezni
érezett, de inkább azt, hogy nincs.
És nem állt meg az egyedülmaradásban,
vastag árnyékot rakott maga alá,
mint evő a combjára a rongyszalvétát,
ha tudta volna, mi az evés. A cukor árnyéka
benne keletkezik, mást nem gondolhatott.
A fénytelen facsonkokra gombák rontottak,
a tölgynek engedelmeskedő katonák,
árnyékharcosok, vizes haláloszlopok,
aztán kidőlt a második szomszéd is, és szétterült
az illatos avar és a sűrűn cserélődő
hó alatt. Az árnyék uralma
teljes lett, nem engedte megélni
saját fiait se, ahogy a szultán
tizedeli a háremében születetteket,
ha persze ismerte volna a számokat.

Aztán jött egy vadász és a lombjában
lelőtt egy búbos bankát. A bankavér
egy cseppje végiggördült a fa vastag
kérgén, a halál kiszabadult belülről,
a madár lebukfencezett a fa oldalán,
mintha lifttel jönne, bár nem volt szüksége
korábban ilyesmire. A szárnytolla be is szorult
egy mélyedésbe, és a halott madár
a levegőben maradt, mintha a nyíl
nem is őt, hanem a halálát, a belőle kifogyó
időt találta volna el. A vadász
megértette, hogy meg fog halni, a nyári nap
hiába sütött mást a fülébe. Attól kezdve
a családja virágokat hordott
a fa köré, bár a madár hulláját
hamar elragadta egy holló.

A szent fa ezer évig élt, nagyobb lett
az utolsó sárkánynál, melyet a tövében nyúztak
meg, a bőrt szegekkel a törzsére feszítették.
Az irha a tél alatt megkeményedett, meglátszott
benne, aki belenézett. A szent fa oldalán
egy odú támadt, napfényből, ördögnyálból,

*régi rönkök emlékéből. Akkor – haladni
kell a korral – az odú belsejébe
Krisztus-keresztet tettek, egy pap is
odaszokott misézni, az erdő
tele lett Miatyánkkal, romlott latin
nyelvvvel, elvesző hitekkel. A tölgy
új erőre kapott, harminc méter magasán
griffmadár épített fészket a koronájába,
lent ablakot vágta a kereszt mellé,
és ajtót tettek a nyílásra, kápolnává
szentelték, ahol még gyóntatni is lehet.
A dombtetőre ösvény vezetett, amit most
leköveztek. Egy árus kis asztalról
szentképet árult a bizonytalanoknak.
A közelben gyár épült, de a kéményét
nem merték magasabbra emelni a fa
csúcánál. A grifftojás héja egyszer
rápottyant a miséző papra, aki elfogadta
az új süveget és a madár szárnyán
a túlvilág ura elé vitette magát.
Parkoló nyílt az autóknak, egy
lehajló ágat alá kellett dúcolni.*

*A kiszáradás esőzve érte utol a fát.
Kérgét szú járta, az oldalát harkály döngette,
kővel körülrakták, de nem tudott átlépni
az örökkévalóságba, lelke kiszakadt
a fa homálya alól, leszaladt a tóig,
és a csendes vízfelszínen átsétált
a túlsó partra, két elfeledett nevelőjéhez,
a szilfákhoz.*